

af De Europæiske Fællesskaber m.v. (Danmarks tiltrædelse af traktaten om Den Europæiske Union).

Af indenrigsministeren (Thor Pedersen).
(Fremsat 8/4 92).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ole Espersen (S):

Vi kan tiltræde lovforslaget.

Eva Møller (KF):

Det kan Det Konservative Folkeparti også.

Charlotte Antonsen (V):

Venstre støtter lovforslaget.

Gade (SF):

Jeg ved ikke, om det ligner en ballet, men jeg vil gentage, hvad de andre har sagt. SF støtter også lovforslaget.

Annette Just (FP):

Det er svært at finde nye måder at sige det samme på, men vi støtter lovforslaget.

Lysholm Christensen (KRF):

Kristeligt Folkeparti kan også støtte lovforslaget.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Jeg vil gerne takke samtlige ordførere.

Som det fremgår af indlæggene, er der tale om et klart, overskueligt, logisk og nødvendigt lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Markedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 261:

Forslag til lov om ændring af lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken, lov om åremålsansættelse af tjenestemænd og ansatte på tjenestemandslignende vilkår, lov om folkeskolen og lov om frikommuner.

Af finansministeren (Henning Dyremose).
(Fremsat 8/4 92).

Sammen med denne sag foretoges den under næste punkt på dagsordenen opførte sag, nemlig:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 262:

Forslag til lov om tjenestemænd i folkeskolen i primærkommunerne.

Af finansministeren (Henning Dyremose).
(Fremsat 8/4 92).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg skal på hr. Hans Jørgen Jensens vegne fremføre Socialdemokratiets kommentarer til disse lovforslag. Lovforslag nr. L 261 handler om, at kommunerne pr. 1. april 1993 får kompetencen til fastsættelse af løn og andre ansættelsesvilkår for folkeskolen, herunder pension, medens lovforslag nr. L 262 fastsætter de særlige regler for de tjenestemænd i folkeskolen, der er ansat pr. 31. marts 1993. Lovforslaget handler alene om ansættelser i primærkommunerne, mens lærere ansat i amtskommunerne fortsat er ansat efter de hidtidige regler. Men dette forhold har vi forstået vil blive taget op til ændring ved et senere lovforslag.

Lovforslagene er fremsat på baggrund af – og det lægger vi vægt på – at det er et forlig mellem staten, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune og lærernes faglige organisation. Det tjener til ære, at det vil blive respekteret, hvis den urafstemning, lærerne nu er ude i, skulle gå forliget imod. Det er jo en god ting, at man vil respektere aftaler. Det håber vi ikke kun er en enlig svale; vi håber, det bliver den almindelige praksis.

[Ole Vagn Christensen]

På denne baggrund skal jeg sige, at Socialdemokratiet støtter lovforslagene eventuelle gennemførelse.

Per Tærshøj (KF):

Det ser ud til at være den helt store forbrødring i dag.

Jeg skal fra Det Konservative Folkepartis side sige, at de to lovforslag, vi diskuterer nu, er en opfølgning af læreraftalen mellem Finansministeriet, Lærernes Centralorganisation samt Københavns og Frederiksberg kommuner. Forslagene går ud på at give kommunerne kompetence til at fastsætte såvel løn som andre ansættelsesvilkår for ansatte i folkeskolen fra 1. april 1993.

Det Konservative Folkeparti kan fuldt ud støtte, at kompetencen til at fastsætte både løn og andre ansættelsesvilkår samles ét sted. De to ting hænger jo så naturligt sammen i virkelighedens verden. Efter konservativ opfattelse skal kommunerne have det samlede ansvar for udgifterne til folkeskolen, men det kræver selvfølgelig også, at kommunerne har den nødvendige kompetence til rent faktisk at styre udgifterne.

Vi er samtidig yderst tilfredse med den decentralisering af beslutningskompetencen, som forslagene signalerer, og vi opfordrer stærkt til, at signalet vil blive forstået positivt ude i kommunerne, så decentraliseringen vil blive fulgt op på det kommunale niveau, og det er jeg helt sikker på at det vil blive.

Da der som sagt er en meget tæt sammenhæng mellem disse lovforslag og forhandlingsresultater med lærernes organisationer, er det helt selvfølgelig, at den endelige gennemførelse af disse to lovforslag afventer lærernes urafstemning den 5. maj, og med dette lille forbehold vil vi fra konservativ side gerne støtte og anbefale lovforslagene til en positiv udvalgsbehandling.

Helge Sander (V):

Alene aftalekredsen tilsiger os at støtte disse to lovforslag, men vi føler oven i købet også, der er god grund til det, eftersom der er flere positive elementer. Vi kan sige, at inden for Venstre er man i brede kredse godt tilfreds med aftalen, fordi det alt andet lige giver lærerne en lidt større undervisningsforpligtelse og lederne lidt mere magt i forhold til den tid, der skal bruges inden for de såkaldte ø-timer, altså de øvrige opgaver.

Skoleledere og skolebestyrelser skal nu stå fast på, at der skal komme mere og bedre undervisning for pengene. Vi ser med denne aftale en mulighed for, at der kan komme en øget kvalitet i folkeskolen. Vi er opmærksomme på, at der selvfølgelig også kan ske ting, som vi ikke umiddelbart føler er særlig hensigtsmæssige, f.eks. at for mange af disse ø-timer går til tillidsmandskurser og lignende.

Vi noterer med tilfredshed, at de kommunale organisationer har erklæret, at det samlede forlig om folkeskolen er ressourceneutralt, og at forligets virkninger ikke kan inddrages i de årlige kommunaløkonomiske forhandlinger mellem regeringen og de kommunale organisationer.

Endelig vil vi fra Venstres side også gerne tilslutte os den bemærkning, der er i fremsættelsestalen, om, at disse forslag kun bør fremmes, såfremt urafstemningen den 5. maj giver et positivt resultat.

Lilli Gyldenkilde (SF):

I SF synes vi, det er fortrinligt, at forslag om ændringer af denne slags bliver gennemforhandlet, inden de fremsættes i Folketinget, så det skal der ikke lyde utak til finansministeren for fra SF's side. Det er nu engang sådan, at de, der har skoen på, ved, hvor den trykker. Om den så trykker nogen steder, ved vi faktisk ikke før efter afstemningen, og det vil jo vise sig.

SF deponerer selvfølgelig ikke nogen ret hos andre end SF til at vurdere, om et forslag efter vores synspunkter er rigtigt eller det er forkert. Derfor vil vi sige, at vi ikke anser Folketinget for blot at være et gummistempel for aftaler, som er indgået uden for Folketinget, og derfor må vi forbeholde os vores ret til – uanset aftalen her – at fremdrage forskellige problemstillinger. Det vil vi gøre bl.a. under udvalgsarbejdet og så tage endelig stilling efter urafstemningen, som også andre ordførere har været inde på.

Men der er et problem, jeg synes bør rejses ved denne behandling, så vi ikke kun fremstår som et gummistempel, og det er, at efterhånden har tjenestemandssystemet ændret sig meget. Tidligere var det sådan, at pensionsordninger var noget, som tjenestemænd havde og ingen andre, og i dag har alle det stort set eller er på vej til at få det. Sådan noget som opsigelsesvarsler af forskellig slags, altså et værn

[LIII Gyldenkilde]

imod at blive fyret, som lønmodtagerne i vid udstrækning kan have, er noget, som for tjenestemænd har været betydelig bedre end de varsler, man i almindelighed har haft; det er heller ikke helt det samme mere. Og sådan kunne jeg blive ved.

Der er for nogle år siden indført bodssystemer over for tjenestemænd; hvis de nedlægger arbejdet af en eller anden årsag, kan de blive idømt en bod. Det eneste, tjenestemændene ikke har, er sådan set strejkeret, og vi synes jo, at i og med, at arbejdsmarkedets vilkår dels for tjenestemænd, dels for alle andre lønmodtagere kommer til at ligne hinanden mere og mere, bør man naturligvis give mulighed for, at også tjenestemænd kan gå ud i en arbejdskamp for at få bedre vilkår, ligesom alle andre kan.

Jeg har ikke i sinde nu at annoncere ændringsforslag til disse lovforslag, for nu drejer det sig om noget andet, men når vi har den slags diskussioner om tjenestemænd, synes jeg, det er vigtigt, at vi tager nogle af de problemstillinger frem, som vi jo kommer til at tage stilling til inden for overskuelig fremtid, hvis jeg må sige det sådan. For det mener vi faktisk i SF at vi bliver nødt til i og med, at tjenestemandssystemet udhules på mange måder; det er ikke meget bedre end alle andre systemer – og de er heller ikke gode nok – og derfor bør der være nogle rettigheder forbundet med systemet.

Dette siger jeg naturligvis ikke for at lægge op til, at der skal blive ballade om urafstemningen; jeg siger det naturligvis ikke, fordi jeg anbefaler et ja eller et nej til urafstemningen den 5. maj. Det blander vi os principielt ikke i, det er overenskomststof.

Det, vi her tager stilling til, er, om dette skal lægges ud til kommunerne. Ja. Og det er, om der kan indgås aftaler om åremålsansættelser, og dér har SF principielt haft det synspunkt, at for ledere er det vigtigt, at man får åremålsansættelser. Det har ikke været vores synspunkt, at det skulle gælde hele området.

Vi vil dyrke disse spørgsmål videre under udvalgsarbejdet og kan love et roligt og positivt udvalgsarbejde, hvor vi vil søge at få lidt mere viden om, hvad indholdet i det egentlig er, for naturligvis får vi alle sammen henvendelser – det har vi jo også fået i SF – fra folk inden for området, som fortæller os, om dette er godt eller det er dårligt. Det vil selvfølgelig være afklaret efter 5. maj.

Vi kan tilsige et positivt udvalgsarbejde.

Poul Nødgaard (FP):

At dømme efter avisreferaterne var der overordentlig stor glæde hos de respektive forhandlere, der indgik lærerforliget, herunder ikke mindst hos Kommunernes Landsforenings afgående formand, borgmester Thorkild Simonsen, der ligesom skulle have kronen sat på sin formandstid for KL.

Det fremhæves atter og atter i de to lovforslag, at forliget vil være udgiftsneutralt for kommunerne, og at disse har givet tilsagn om ikke at ville rejse krav ved de årlige forhandlinger omkring kommunernes forlig. Lad os håbe, at dette holder stik, hvilket Fremskridtspartiet har sine overordentlig store tvivl om.

Hvad vil f.eks. ikke omklassificering af lærerne komme til at koste kommunerne, og hvad med de pensionsbidrag, som kommunerne nu skal til at udrede vedrørende de lærere, der ansættes efter 1. april 1993? Finansministeren burde her i dag kunne fremlægge skudsikre beregninger over de økonomiske konsekvenser for kommunerne, herunder også, om staten eventuelt opnår årlige besparelser ved det indgåede forlig.

Af § 12, stk.5, i lovforslag nr. L 262 fremgår, at kommunerne nu skal betale pension til lærerne, indtil de bliver 63½ år, såfremt de afskediges på grund af arbejdsmangel, sygdom eller lignende. Nu var flere kommuner i dette land ellers så glade for, at man havde forladt det såkaldte SIFU-princip, et princip, som også undervisningsministeren var glad for at vi havde kunnet forlade, men aftalen tvinger jo i realiteten nu kommunerne til at fastholde SIFU-princippet, hvilket betyder, at mange unge lærere må forlade folkeskolen. Er dette et rigtigt princip, hr. finansminister? Og vil ministeren lade sin datter gå i en skole, hvor der ikke aldersmæssigt set er en rimelig spredning i lærerkorpsset?

I princippet er Fremskridtspartiet positivt over for, at kompetencen på lærerområdet overføres til kommunerne, hvilket i praksis vil sige KL; vores betænkelighed går ene og alene på, om det økonomiske grundlag er helt i orden, så vi med sikkerhed ved, at initiativet ikke medfører forøget skattetryk i landets kommuner.

[Poul Nødgaard]

Indtil disse ting er fuldt afklaret, må Fremskridtspartiet forholde sig afventende til lovforslagene, men måske kan finansministeren allerede her i dag sætte økonomien på plads. Såfremt dette ikke sker, altså at økonomien bliver sat på plads her på Folketingets talerstol, forbeholder Fremskridtspartiet sig ret til at stille en byge – og jeg understreger: en byge – af spørgsmål under udvalgsarbejdet, for at kommunerne ikke skal lide overlast på grund af den lovgivning, som finansministeren tilsyneladende gerne vil have gennemført sammen med de øvrige forhandlingsberettigede parter.

Duetoft (CD):

Jeg er altid bekymret, når Fremskridtspartiet adviserer en byge af spørgsmål, for normalt ser vi jo, at man mener det, og det koster det hvide ud af øjnene for det offentlige – som Fremskridtspartiet så gerne vil spare på – når man gør det. Men det er der jo ikke noget at gøre ved; det får vi se.

Jeg synes, der i den foregående del af debatten er fremført så mange gode argumenter for disse forslag, at jeg simpelt hen ikke er i stand til at komme med nogen, der er bedre, og derfor skal jeg indskrænke mig til at sige, at CD kan støtte de to lovforslag.

Marianne Jøved (RV):

Lærerne har jo haft den opfattelse, at de havde mange arbejdsgivere: finansministeren, undervisningsministeren, formanden for Kommunernes Landsforening og kommunerne, og det har selvfølgelig i visse situationer været utilfredsstillende for lærerne. Derfor har Det Radikale Venstre da også forholdt sig åbent og positivt til, at man kunne lave en aftale, hvor kommunerne fik forhandlingsretten i forhold til lærerne.

Man kan altid diskutere, om det er godt at lægge sådanne spørgsmål ud eller det er bedre at have dem centralt. Jeg skal da gerne indrømme, at jeg selv mest har været indstillet på, at det skulle lægges centralt, fordi lærernes vilkår jo er en del af niveauet og kvaliteten i folkeskolen. Hensynet til, at vi kan have en folkeskole, som er ensartet for hele landet, så forældrene ved, at der er et vist kvalitetsniveau, gør, at nogle af forholdene i forbindelse med folkeskolen skal varetages fra centralt hold, derunder også arbejdsvilkårene for lærerne.

Men vi er indstillet på at sige ja til det her og synes, det er udmærket, at der nu er indgået en aftale om tjenestetid for folkeskolelærerne. Vi håber, at det vil føre til nogle gode resultater for folkeskolen.

Så vi tilsiger – selvfølgelig afhængigt af resultatet af urafstemningen den 5. maj – positiv støtte til lovforslagene.

Lysholm Christensen (KRF):

Vi har jo at gøre med to lovforslag, som er en følge af et forlig, der er indgået mellem Kommunernes Landsforening, Lærernes Centralorganisation og regeringen om folkeskolelærernes fremtidige løn- og ansættelsesforhold, således at disse ting fremover skal klares i kommunalt regi, ligesom også pensionen skal ordnes i kommunalt regi.

Vi fra Kristeligt Folkepartis side vil gerne udtrykke vores glæde over, at det er lykkedes at indgå et forlig, en aftale, på dette område. Der har været gjort flere forsøg, men nu lykkes det så, og for os at se er det en udmærket aftale, der er indgået.

Jeg skal ikke gå i detaljer med den, men blot sige, at vi med glæde ser, at der nu bliver lidt større smidighed med hensyn til lærernes arbejdstid, fordelingen af timer osv. Alle reduktionerne er stort set væk, således at det bliver lidt nemmere at overskue og udregne lærernes tjenestetid. Vi noterer os også, at den aftale, der er indgået, er ressourceneutral.

Men der er et grænseproblem, som jeg godt lige vil nævne, selv om det ikke direkte står i lovforslaget, og det er de ca. 6.000 lærere, som er ansat i de frie grundskoler. Det er jo en tilskudsbetingelse for de frie grundskoler, at lærerne lønnes på samme måde som i folkeskolen, og derfor udestår der altså et problem i forbindelse med disse læreres fremtidige løn- og ansættelsesforhold. Hvem har forhandlingsretten fra det offentliges side? Og hvordan med pensionen?

Hvis jeg skulle give min egen personlige vurdering af det spørgsmål, så finder jeg det ikke naturligt, at disse lærere forbliver i Finansministeriets regi. Det ville være det bedste, om man fandt en sådan ordning, at Kommunernes Landsforening kunne overtage forhandlingsretten for dette område. Og når det gælder pensionen, må det også være således, at disse lærere er sikret de samme pensionsrettigheder,

[Lysholm Christensen]

som de har nu. Om det så skal klares ved en pulje på finansloven og en indbetaling fra lærernes side løbende år for år, skal jeg ikke kunne sige, men man kunne jo f.eks. lave en sådan model, at pensionen blev administreret af vikarkassen, som i forvejen administrerer forskellige ordninger inden for dette område.

Jeg nævner det bare, fordi det er et grænseproblem, som skal løses, og jeg har også forstået på finansministeren, at man vil tage fat på det, når urafstemningsresultatet foreligger efter den 5. maj. Vi medvirker positivt til gennemførelsen af disse forslag under forudsætning af, at urafstemningen den 5. maj får et positivt udfald.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Hvis de mange gæster i tilhørerlogen er kommet i Folketinget, fordi de har hørt om, at folketingsmedlemmer altid slås og skændes, er det jo en forkert dag, man har valgt, for i dag er dagen med de brede politiske flertal – og det er det i øvrigt så tit herinde.

Jeg takker for den brede opbakning, en opbakning, der selvfølgelig må være betinget af afstemningsresultatet. Jeg vil sige til hr. Ole Vagn Christensen, at jeg altid har stor respekt for afstemningsresultater, men jeg har selvfølgelig allerstørst respekt for dem, når det drejer sig om aftaler, jeg selv har været med til at indgå. Men det ændrer ikke på det principielle udsagn, hr. Ole Vagn Christensen kom med.

Fru Lilli Gyldenkilde rejste en række mere principielle spørgsmål, som ikke har med dette lovforslag at gøre. Jeg kan i og for sig godt dele det synspunkt, at der kunne være behov for en almindelig kulegravning af, hvordan det fremtidige tjenestemandssystem skal se ud, for der er sket ganske mange ændringer, og der vil ske flere ændringer i fremtiden. Jeg siger, at jeg kunne have sympati for det, for omvendt er jeg også bekymret for, om en sådan kulegravning skaber en unødvendig uro blandt tjenestemændene. Så hvis der skulle sættes en sådan kulegravning i gang, skulle det i hvert fald være noget, der var baseret på, synes jeg, en klar forståelse med tjenestemændenes organisationer om, at alle parter er interesserede i en sådan kulegravning. Jeg vil i hvert fald meget nødtigt sætte det i gang som en ensidig aktion.

Til hr. Poul Nødgaard vil jeg sige, at regeringen går ind for lokalt selvstyre, og at vi går ind

for at decentralisere ansvar og kompetence til kommunerne. Når vi gør det, er der selvfølgelig en chance for, at kommunerne sparer mere, end vi mente de skulle gøre, og der er en risiko for, at de ikke gør det. Men det er kommunernes eget ansvar, og det, jeg selvfølgelig må være interesseret i som finansminister, er derfor, at KL, der mere end nogen anden ønskede denne løsning, har sagt – og det er det, jeg har nævnt i bemærkningerne til lovforslaget – at den skønner, at det er ressourceneutralt. Det står i de almindelige bemærkninger til L 261, nr. 6, at den har erklæret, at aftalen om folkeskolen er ressourceneutral.

Se, det synes jeg er vigtigt i sig selv, men siden jeg er et forsigtigt menneske, har jeg også lavet en aftale med kommunerne om, at hvis det nu imod kommunernes forventning skulle vise sig, at det ikke var tilfældet, så kommer de ikke rendende til staten og beder om compensation. Så er det kommunerne selv, der tager ansvaret, så er det kommunalpolitikkerne selv, der har ansvaret i forhold til borgerne i den kommune, hvor de bor, og må stå til ansvar for det på kommunalvalgdagen.

Det er klart, at hvis Fremskridtspartiet stiller byger af spørgsmål, så vil vi komme med byger af svar; sådan er Folketinget nu engang indrettet. Men det vil altså ikke være muligt for os at sige ret meget mere om økonomien i de enkelte kommuner end det, vi allerede har sagt i lovforslagets bemærkninger, og det mener jeg i og for sig også at Fremskridtspartiet burde være trygt ved. Der er ikke nogen fra kommunerne, der kommer og siger: Det her koster ekstra penge, og derfor skal vi have ekstra penge fra staten. Det har man på forhånd afskåret sig selv fra.

Og så skal jeg i øvrigt hilse og sige, at kommunerne normalt vældig gerne vil have penge fra staten, så det, at de afskærer sig selv fra at få det i denne sag, er nok en god indikation i retning af, at kommunerne ikke mener, det koster dem ekstra penge.

Hr. Lysholm Christensen har været så venlig at rejse spørgsmålet om grænseproblemet med de 6.000 lærere i de frie grundskoler, og det er korrekt, som hr. Lysholm Christensen refererede, at det har vi sat en undersøgelse i gang af. Jeg kan sige, at vi venter såmænd ikke på afstemningsresultatet for at sætte undersøgelsen og analysen i gang. Vi vil gerne kunne svare på

[Finansministeren]

det i forbindelse med anden behandling her i Folketinget og/eller under udvalgsarbejdet, sådan at vi har en fornemmelse af, hvor vi bevæger os hen, men jeg er ikke færdig med analysearbejdet på nuværende tidspunkt og kan derfor ikke svare i dag. Men vi vil altså tilstræbe, at vi kan give et svar, inden vi når frem til tredje behandling af lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Det svar, finansministeren kom med, var præcis lige så tamt, som jeg havde forventet. Jeg må jo regne med, at når der bliver fremsat sådan nogle lovforslag her i Folketinget, kan der også forelægges et stykke papir, der på forskellig vis dokumenterer, hvad konsekvenserne vil være for kommunerne, ud over, at man bare bruger det her fortærskede udtryk, at det er udgiftsneutralt. Det er jo noget, vi alle sammen kan bruge. Jeg kender det selv som kommunalpolitikere. Når nogle gerne vil have noget igennem administration og politikere, så siger de: Alt det her kan holdes inden for budgettets rammer! – fordi det er noget, man gerne vil have igennem. Hvis det er noget, man ikke så gerne vil have igennem, så siger man: Der er ikke budgetmæssig dækning! – og så falder sagen. Jeg kender alle de dér, hvis jeg må sige det lidt stærkt, småmanipulationer, som man mange gange laver for at få tingene igennem.

Det må da kunne regnes ud, hvis man tager en gennemsnitskommune og den går ind i det her forlig, hvilke konsekvenser det vil få på de forskellige områder. Jeg har f.eks. nævnt pensionsbidragene. Det var en af de ting, jeg nævnte i min ordførertale. Hvad kommer det til at koste, at kommunerne nu fremover står med pensionsforpligtelsen for alle de tjenestemænd – hvis de vil fastansætte dem som tjenestemænd pr. 1. april 1993 – 8 pct., 4 pct. osv.? Det er disse ting, jeg godt vil have at vide, for jeg ved godt, hvad der sker i kommunerne, og det ved finansministeren også. Selv om de siger, at de ikke kommer ved de årlige forhandlinger og beder om ekstra penge, så vil der ske det, at man på forskellig anden vis forklarer, hvor forfærdelig dårlig kommunens økonomi er, og at man skal have tilskud efter det ene og det andet og det tredje princip. Vi kender jo alle de klagesange, der kommer frem fra kommunerne, når man fører disse årlige forhand-

linger. Så kan det da godt være, at man vil lade være med at nævne det her område.

Jeg spurgte om en anden ting, som finansministeren ikke svarede på, fordi han dengang var meget optaget af at tale med en anden; det er også helt i orden. Men nu kan jeg så gentage det. Det er spørgsmålet om, at kommunerne nu fremover efter lovforslaget skal afholde pension, hvis man afskediger tjenestemænd som følge af, at der er for lidt arbejde, på grund af sygdom, osv. Spørgsmålet er så, om man i realiteten genindfører SIFU-princippet, som man ellers var kommet væk fra, og det synes jeg ville være meget kedeligt. Man får en helt forkert aldersfordeling på lærerværelserne, og det synes jeg ikke er godt. Det betyder også, at kommunerne fremover selv skal bære hele pensionsbyrden, hvis man afskediger lærere, som er under 63½ år, også hvis det er på grund af sygdom.

Jeg kan overhovedet ikke se nogen form for logik i det, vi taler om her.

Formanden:

Nej, men jeg kan se, at der er gået meget lang tid nu.

(Kort bemærkning).

Per Tærshøl (KF):

Det er hr. Poul Nødgaards bemærkninger om, hvad kommunerne mener og ikke mener, der kalder mig herop.

Den økonomiske side af sagen er jeg ikke i tvivl om, den skal finansministeren nok selv gøre rede for. Jeg var ikke klar over, at hr. Poul Nødgaard har siddet i en kommunalbestyrelse, men det kan jeg altså forstå nu, og jeg har også siddet i en kommunalbestyrelse i temmelig mange år, hr. Poul Nødgaard. Der er ikke noget, man bliver gladere for ude i kommunerne, end at man nu kan få fat i lærerne, det kan jeg godt fortælle dig. Jeg ved ikke, hvor mange år du har siddet. . .

Formanden:

Man må ikke tiltale medlemmerne direkte.

Per Tærshøl (KF):

Nåh nej, det er rigtigt – så siger jeg det på en anden måde: hr. Poul Nødgaard.

[Per Tærsebøl]

Men min erfaring er altså, at kommunerne er usædvanlig glade for, at de får kompetencen nu; det synes jeg ikke man kan benægte. Økonomien kan vi altid diskutere, men jeg har tilfældigvis siddet i 18 år i en kommunalbestyrelse og sidder der stadig, og man klapper i hænderne og siger: Vi er usædvanlig glade for, at det nu er os, der kommer til at bestemme.

Og derfor forstår jeg simpelt hen ikke det, hr. Poul Nødgaard siger.

Formanden:

Hr. Poul Nødgaard for en kort bemærkning, og det betyder indtil 2 minutters taletid.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Så må jeg altså sige, at jeg forstår heller ikke, hvad hr. Per Tærsebøl siger. Hvis hr. Per Tærsebøl havde gjort sig den ulejlighed at høre efter, hvad jeg sagde i min ordførertale, sagde jeg ordret, at det er supergodt, at det bliver lagt ud til kommunerne; det er vores udgangspunkt. Men vi vil også diskutere, om det bliver sat rigtigt på plads fra starten; så lad være med at skyde mig i skoene, at jeg er imod, at kommunerne fremover skal have 100 pct. ansvar for læreransættelserne. Det er helt afgørende, at det bliver sat i gang på den helt rigtige måde, så alle bagefter kan se hinanden i øjnene, og det er jeg bange for at man ikke kan, hvis man gennemfører det på grundlag af de forslag, der er til behandling i Folketinget i dag.

Og så vil jeg lige gøre hr. Per Tærsebøl opmærksom på, at jeg stadig væk er medlem af en kommunalbestyrelse ligesom hr. Per Tærsebøl, så nu ved hr. Per Tærsebøl også det.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Efter at have hørt de sidste ærede talere må jeg sige, at man er jo lige ved at blive bekymret for, hvordan det her skal komme til at gå. Men foreløbig tror jeg nok, at sagen er, at der ikke bliver lagt ret meget ud til kommunerne, i hvert fald ikke med hensyn til ansættelses- og lønvilkår. Det bliver jo KL's lønningsnævn, som skal være forhandler på området, og lad os nu se, hvordan det kommer til at tage sig ud. Foreløbig må vi jo afvente, at parterne bliver enige i sagen, for at det overhovedet skal blive til noget.

Det, der i øvrigt fik mig til at gå herop i anden omgang, var finansministerens besnærende ord om, at det kunne da godt være, at vi skulle have en kulegravning af hele tjenestemandssystemet, foranlediget af, at jeg rejste et par principielle spørgsmål med hensyn til systemet. Jeg har det nu sådan, at jeg af og til er meget nervøs for kulegravningsbåndet, for som oftest kulegraver de i meget lang tid, og der kommer intet ud af det, så jeg ved såmænd ikke, om det er det, vi har brug for. Men jeg synes faktisk, at vi i hvert fald har brug for nogle diskussioner om forandringerne i tjenestemandssystemet og dets placering i samfundet i fremtiden, og derfor rejste jeg den problemstilling.

Jeg tror ikke, at tjenestemændene som sådanne og deres organisationer ville have noget imod, når man nu har fået indført bodssystemer og hele molevitten, at man også får strejkeret. Vi har haft den diskussion helt tilbage fra 1979, hvor bodssystemet blev indført, og det har været helt ufremkommeligt at diskutere det, men med min sædvanlige sans for nuancer tager jeg finansministerens ord for, at det ikke er udelukket, at man kan diskutere videre om disse principielle ting. Men skulle finansministeren nu bevæge sig herop og sige, at det ikke helt var sådan, det skulle opfattes, gør det ikke så meget, for man kan jo rejse disse problemstillinger i andre fora. Finansministeren har det jo bedst med de aftaler, han selv er med til at indgå, og jeg kan fortælle, at det har vi andre såmænd også.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Jamen det undrer mig bestemt ikke, og det skulle da også helst være sådan.

Fru Lilli Gyldenkildes bemærkninger giver mig sådan set ikke anledning til at sige noget nyt i forhold til det, jeg sagde i første runde. Bare for en sikkerheds skyld: Jeg har ikke ændret holdning med hensyn til strejkeretten, fordi jeg sagde, at jeg måske stillede mig positivt over for en kulegravning. Jeg er også sikker på, at fru Lilli Gyldenkilde forstod det, men for en sikkerheds skyld synes jeg nu, at det også skal stå i referatet i Folketingstidende.

Når jeg i øvrigt er gået herop, er det, fordi jeg simpelt hen må tage afstand fra hr. Poul Nødgaards ord om småmanipulationer i forbindelse med de årlige forhandlinger mellem

[Finansministeren]

regeringen og de kommunale organisationer om kommunernes økonomi. De seneste 3-4 år har forhandlingerne ført til, at der er indgået aftaler, som vi gensidigt respekterer, og hvor vi har tillid til vores forhandlingsmodpart, og det har jeg altså også i denne sag.

Så må jeg også sige til hr. Poul Nødgaard, at der er intet i dette lovforslag eller denne aftale, der ændrer på reglerne vedrørende SIFU-princippet; det er simpelt hen en fejllæsning af aftalekomplekset. Jeg kan i øvrigt fortælle, at kommunernes forhandlere er meget opmærksomme på alderssammensætningen af folkeskolens lærerkorps, og det er en af grundene til, at man sammen med lærerne har fået indføjet i det samlede aftalekompleks, at der i næste overenskomstperiode indføres en særlig fratrædelsesordning for yngre lærere, så den enkelte kommune har mulighed for at nå frem til den mest hensigtsmæssige alderssammensætning. Så også på dette punkt har jeg fuld tillid til vore folkevalgte kommunalbestyrelser.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 265:

Forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler, husholdningsskoler og efterskoler. (Indførelse af kommunal og amtskommunal bi-dragsordning for efterskoleelever og obligatorisk kommunal elevstøtte).

Af kulturministeren (Grethe Rostbøll).
(Fremsat 8/4 92).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Helle Degn (S):**

Da mit partis ordfører på området ikke kan være til stede i dag, skal jeg på hans og Socialdemokratiets vegne sige, at baggrunden for lovforslaget er finanslovforslaget for 1992, som Socialdemokratiet også er part i. Det blev fastslået i aftalen, at kommunerne fremover skulle være økonomisk medansvarlige for elevvers ophold på efterskoler, og det sker i kraft af dette lovforslag, som Socialdemokratiet kan støtte.

For os er det afgørende, at vi bevarer det frie skolevalg, og at sikringen af efterskolerne ikke sker på bekostning af folkeskolen. Begge dele er efter vores opfattelse opfyldt med dette lovforslag, der alene sikrer efterskolerne eksistens ved at gøre både staten, amterne og kommunerne økonomisk medansvarlige.

Baggrunden for forslaget er naturligvis, at efterskolerne har vist sig at være en succes. De udgør en fornuftig del af vores skolesystem, og de har den vigtige opgave at give tilbud til de elever, der af den ene eller anden grund ikke ønsker at gøre brug af folkeskolen. For at sikre et rimeligt forhold mellem statslig, amtslig og kommunal finansiering af efterskolerne, som i stigende grad varetages af staten, er der enighed om denne ordning, som er helt i overensstemmelse med, at kommunerne ville have udgiften, hvis eleverne forblev i folkeskolen. Vi finder det rigtigt, at både staten, amterne og kommunerne skal bidrage til ordningen.

I lovforslaget lægges der loft over statens provenu på ordningen. Det må højst blive 50 mio. kr., men det kan blive større, da forslaget indebærer en minimumsegenbetaling på 7.400 kr. i 1993. Bliver provenuet større, skal midlerne tilbageføres til kommunerne efter forhandling med forligspartierne.

Socialdemokratiet mener, at vi har fundet den rigtige model for både egenbetaling og elevstøtteordning. Vi har tilgodeset mellemindkomsterne, og vi har fundet en model, der i sin helhed ikke belaster kommunernes økonomi. Der findes således både en obligatorisk elevstøtteordning og mulighed for yderligere frivillig elevstøtte, og vi sikrer hermed en grundstøtte til alle elever i modsætning til i dag, hvor der er en meget uensartet praksis fra kommune til kommune. Vi tror, at vi med dette forslag får en model, som alle parter kan nyde godt af, og som sikrer et reelt frit skolevalg, så efterskolerne kan være et helt naturligt led i det samlede uddannelsesstilbud.